

bundet med EF-landenes overgang fra centralkurser til paritetskurser. Denne overgang, for hvilken der ikke er enighed om tidspunktet, vil i sig selv betyde, at relationen mellem landbrugspriserne i de enkelte EF-lande skal følge centralkurserne og ikke som hidtil de gamle paritetskurser.

En mulighed er at lade landbrugspriserne, målt i regningsenheder, stige hurtigere end tidligere samtidig med at lade dem stige relativt mindre målt i national valuta i de lande, hvis valuta er revalueret mest. Over en periode skulle det da være muligt at etablere et frit marked (ved markedskurser) for landbrugsprodukter igen inden for fællesmarkedet. Dette hensyn har været et blandt flere, der ligger bag fastsættelsen af landbrugspriserne for 1972-73, der blev endeligt formelt vedtaget den 29. marts d.å. Der er tale om kraftigere prisstigninger end tidligere.

En anden mulighed er at revaluere regningsenheden. De hidtidige drøftelser mellem EF-landene om de fremtidige landbrugspriser har imidlertid vist, at der ikke er grundlag for at antage, at den fælles regningsenheds paritet bliver ændret i forbindelse med anmeldelsen af de nye paritetskurser over for IMF.

Selv om man atter skaber et forenet landbrugsmarked, men ikke forøger landbrugspriserne målt i regningsenheder, og ønsker indtægterne for landmændene i Tyskland og Beneluxlandene opretholdt, er der kun den udvej at yde direkte tilskud i en eller anden form. Et led i forliget mellem EF-landene var, at en del af udligningsbeløbene i Tyskland kunne erstattes med en ændring af merværdiafgiftssystemet for tyske landmænd. Herefter kunne man tænke sig, at Tyskland

og Benelux-landene anvendte samme udligningssatser. Den tyske og den franske landbrugsminister nåede på EF-rådsmødet i marts d.å. til principiel enighed om, at udligningssystemet helt skulle afvikles i løbet af 2-3 år — dog uden fastsættelse af datoer.

Såfremt hovedlinierne i landbrugsforliget fra marts måned d.å. gennemføres, vil virkningen af valutakrisen på fællesmarkedets landbrugspolitik have været ret lille, og fremtidige valutakriser skulle kun få ringe direkte virkning herpå. Forudsætningen herfor er, at kursudsvingene i fremtiden begrænses så meget, at udligningsbeløb mellem medlemslandene ikke mere er nødvendige. Såfremt dette ikke bliver tilfældet, kan man tænke sig forskellige udviklingslinier. Eventuelt vil den fælles landbrugspolitik, der består i et system af fælles priser, bryde sammen på grund af et permanent system af udligningsafgifter og -tilskud landene imellem. Ligeledes kan den fælles landbrugspolitik bryde sammen på grund af kraftige prisforhøjelser i de lande, der ikke revaluerer, da sådanne prisforhøjelser eventuelt vil kunne betyde, at landbrugsproduktionen bliver øget så meget, at den nuværende finansieringsordning med tilhørende opkøbsforanstaltninger og eksportrestitutioner ikke kan bevares. En anden mulig udvikling er en ændret landbrugspolitik, således at man giver generel adgang til at anvende direkte tilskud til landmændene. Også denne mulighed vil kunne stille meget store finansielle krav.

En forstærket indsats på det strukturpolitiske område vil i alle tilfælde lette opretholdelsen og videreudviklingen af den nuværende landbrugspolitik.

Markedssekretariatet, den 13. juni 1972.